

ZORG & VEILIGHEID

Werkbijeenkoms gemeenteraad

2 november 2023

Programma

Openingswoord burgemeester en procesregisseur

- Ernst en omvang, feiten en omstandigheden
- Wijze waarop we (bestuurlijk) zijn aangehaakt in de keten
- Kennismaking Nadine Cremers
- casus Den Ouden

Procesregie

- Aanpak voorkoming escalatie

Onbegrepen gedrag

- Verdieping op werkwijze wijkfunctionarissen

Ketensamenwerking jeugd

- Convenant ketensamenwerking zorg en veiligheid jeugd
- Verdieping op werkwijze Buurtzorg Jong

Gezamenlijke terugkoppeling

- Bestuurlijke rol complexe problematiek

Introductie burgemeester

Waarom samenwerken tussen zorg en veiligheid?

Bestuurlijke samenwerking zorg en veiligheid

Soms is gedwongen hulp nodig!
1,5 % van onze minderjarigen worden én ernstig in hun ontwikkeling/veiligheid bedreigd én hun ouders kunnen of willen niet meewerken.

Soms is een steuntje in de rug nodig!

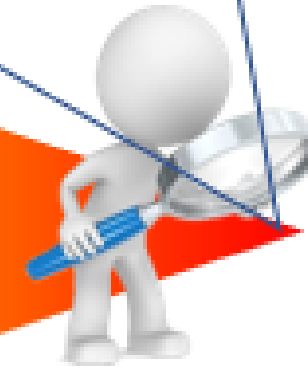
Zo'n 15% kan met tussenkomst van een professional omgaan met uitdagingen/tegenslagen

Soms is het complex!

Bij ong. 5% van de gezinnen is er meervoudige/ complexe problematiek. Meerdere professionals (bijv. politie, jeugdzorg, volwassenenzorg, inkomensvoorziening) zijn nodig.

Met de meeste gezinnen gaat het goed!

Zo'n 80% kan (met hulp van naasten) omgaan met uitdagingen/tegenslagen

Is het echt zo erg?

Onze uitdagingen zijn niet per se groter/kleiner dan die van andere gemeenten.

Cijfers over onveiligheid

Politieregistraties (per jaar voor de OIJ)

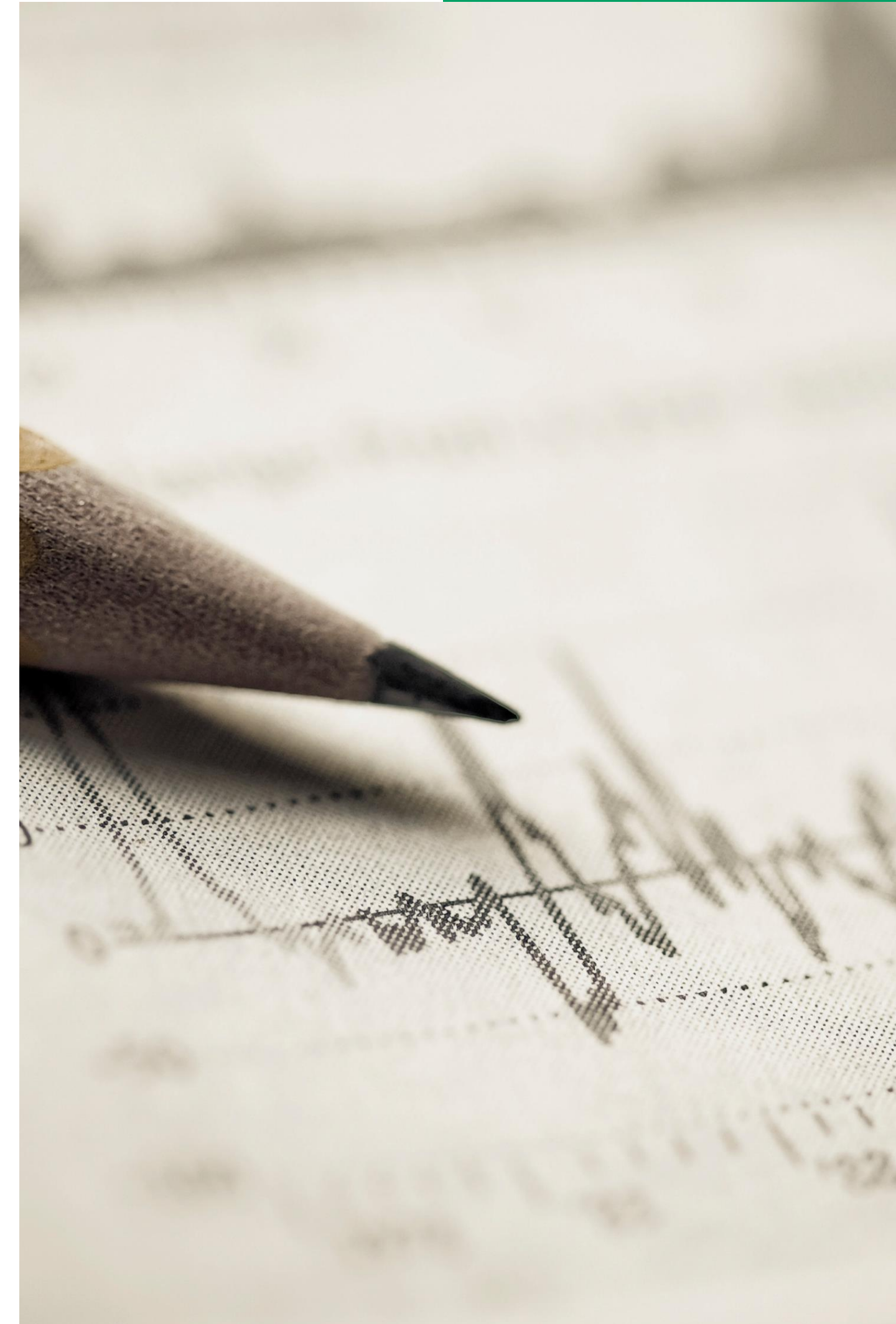
- ± 950x misdrijven (in 2012 nog 1.300 per jaar)
- ± 200x incident meldingen personen met onbegrepen gedrag (E33)
- ± 200x overlast jeugd*
- ± 50x mishandeling per jaar *
- ± 30x bedreiging (incl. stalking)*
- ± 12x drugsdelicten*
- ± 2x openlijke geweldpleging*

CBS cijfers

- 106 meldingen kindermishandeling
- 98 meldingen huiselijk geweld per jaar*

In bijna alle gevallen is er reden tot zorg(en)

* Cijfers liggen (iets) lager dan landelijk gemiddelde

Huisverbod

Procesregie

Huiselijk geweld en kindermishandeling

Plegeraanpak

Personen met onbegrepen gedrag

Aanpak ex-TBS'ers

Levensloopfunctie en beveiligde intensieve zorg

Wet Zorg en Dwang (WZD)

Preventie en vroege signalering

Forensische zorg & veiligheid

Veelplegers

Informatie en advies over alcohol, drugs, gokken en gamen

Recidive (na detentie) voorkomen

aanpak van overlast en criminaliteit

Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz)

mensenhandel/loverboys

Maatschappelijke opvang en beschermd wonen

Groepsaanpak jeugd en jongeren

Multiproblematiek en persoonsgerichte aanpak

Hennepcriminaliteit

Ondermijning

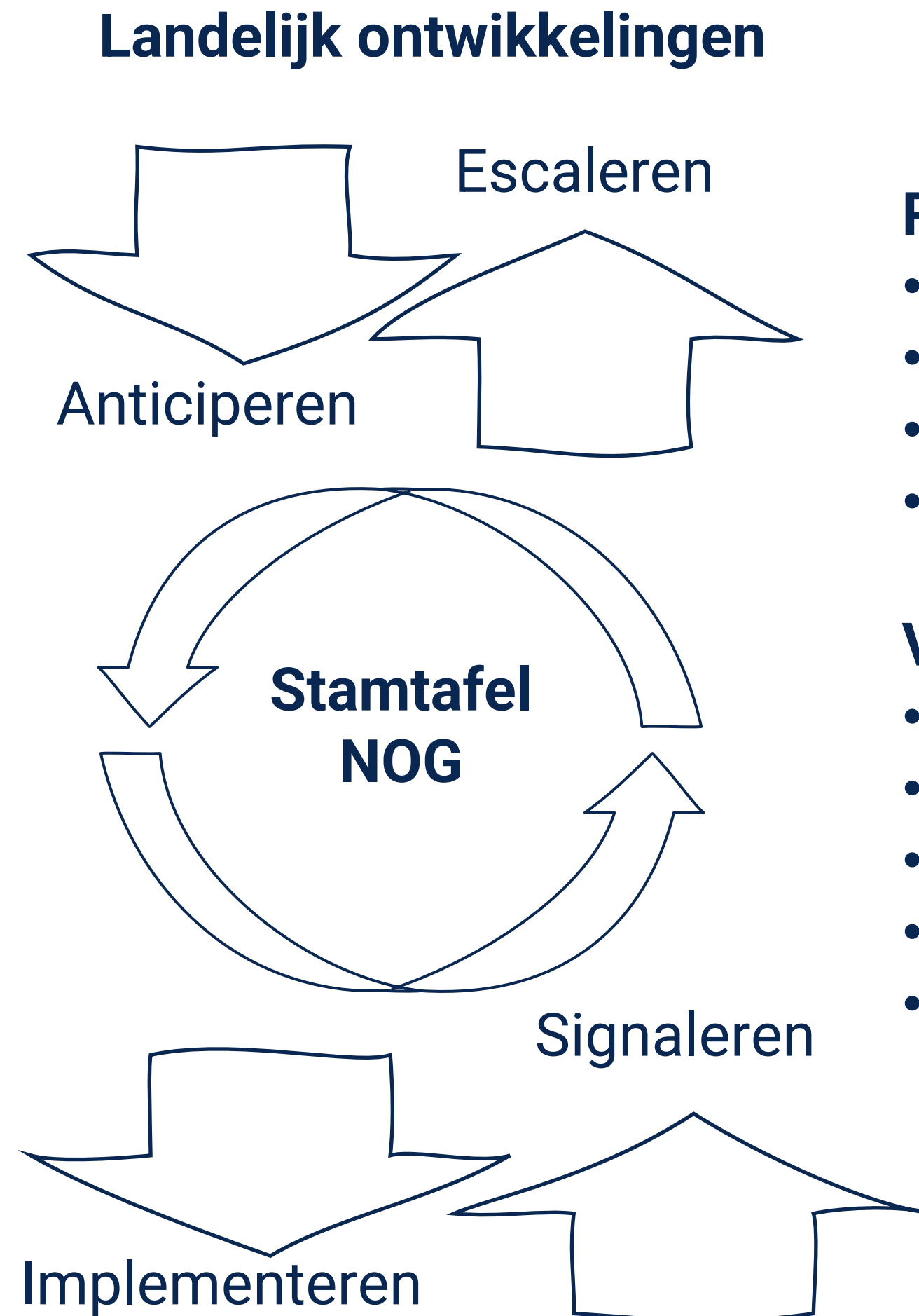
Woonoverlast

Persoonsgerichte aanpak voorkoming radicalisering en extremisme

Stamtafel zorg en veiligheid NOG

Opgavegebieden o.a.

- Verward/onbegrepen gedrag;
- Gedwongen zorg;
- Ondermijning/mensenhandel;
- Huiselijk geweld en kindermishandeling;
- Nazorg ex-justitiabelen;
- Integrale sturing en methodisch samenwerken.

Deelregio's

Achterhoek, Midden-IJssel/Oost Veluwe, Noord Veluwe

Rol:

- Oriënteren
- Integreren
- Coördineren
- Aanjagen

Vragen o.a.:

- Urgentie?
- Relevante partners?
- Passende schaal?
- Inpassen/toevoegen?
- Regie realisatie?

Stamtafel zorg en veiligheid NOG

- Gemeenten;
- Maatschappelijke opvang en Beschermd Thuis;
- Vrouwenopvang;
- Veilig Thuis;
- GGZ en verslavingszorg;
- Verstandelijk gehandicaptenzorg;
- Ouderenzorg;
- Het ervarings- en herstel perspectief;
- Politie;
- Openbaar ministerie;
- Reclassering;
- Penitentiaire inrichting;
- Financiers van zorg (gemeenten, zorgkantoor, zorgverzekeraar)

Beoogde ontwikkeling

Aanleiding

- versnipperde governance
- versnipperde agenda zorg en veiligheid

Beoogde ontwikkelingen

- meer synergie realiseren in de aanpak van zorg en veiligheid
- meer synergie in de aansturing van het netwerksturing
- vereenvoudiging van de regionale governance.

Daarom is de bestuurlijke stamtafel zorg en veiligheid gestart:

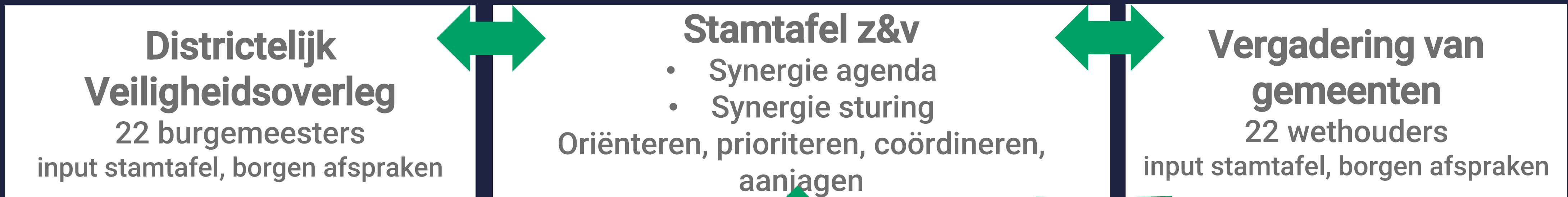
- Één netwerktafel voor de integrale strategische agenda (synergie in aanpak);
- Één tafel voor integrale aansturing van het netwerk (synergie in samenwerking).

Deelnemers: netwerkpartners straf, zorg (ZVW/WLZ), sociaal domein, gemeentebestuurders

Missie van de stamtafel: betere ondersteuning van inwoners én professionals

Basisstructuur bestuurlijk

Hulpstructuur bestuurlijk

Tactische ondersteuning

Tactische ondersteuning voor advies- en implementatie

Kennismaken Nadine

Procesregisseur zorg & veiligheid

Intro casus

Meneer en mevrouw Den Ouden van IJsselstraat nr. 1 melden bij Wonion over de burens van nr. 3:

- geluidsoverlast en geschreeuw tussen de partners,
- vaak ruzie, meestal rond etenstijd,
- woorden bijna letterlijk ten verstaan,
- muziek gaat meestal om 22:00 uur hard aan
- zichzelf kunnen daardoor niet goed (in)slapen
- verbazing dat de kinderen blijkbaar wel kunnen slapen

Wonion ging in gesprek met huurders van nr 3.

Huurders geven toe 's avonds graag muziek te luisteren en beloven meer rekening te houden met hun burens. Over de onderlinge ruzies reageren zij verbaast en ontkennend.

Een week later opnieuw een melding van Den Ouden bij de Wonion

Ze voelen zich onveilig. De buurman is ze aan de deur geweest om 'verhaal te halen'. Hij wilde niet dat zij zich met hen bemoeien en bij Wonion 'snitchen'. Hiervan is ook melding gemaakt bij de politie.

Wonion meldt deze casus bij de gemeente.

Wat zou jij doen?

Wat jij zou doen als de melding bij jou binnen komt?

**Fouad L. verdacht van drie moorden,
brandstichting en verboden wapenbezit**

Aanpak voorkomen escalatie

**Doodsbedreiging in Utrechtse
kapsalon was schreeuw om
hulp, verwarde veelpleger wil-
de rustige nacht in politiecel**

*F. sleepte haar buurvrouw aan haar haren
over straat: wie naast een verward
persoon woont, leeft vaak jaren in angst*

**Minderjarig en een mes op zak: steeds meer
jongeren betrokken bij steekincidenten**

**Ellen wordt gek van haar verslaafde
buurman: 'Ik heb besloten dat ik in
de aanval ga'**

**AVE 1:
HET GEWONE LEVEN**

Casusregie:
Inwoner zelf of een zelf
gekozen vertegenwoordiger

Procesregie:
(bekend bij) inwoner zelf

Overleg met:
maatschappij / maatschappelijk
middenveld

Operationeel verantwoordelijke:
diverse organisaties

Bestuurlijk verantwoordelijke:
wethouder

**AVE 2:
ER ZIJN ZORGEN EN
ER IS HULP NODIG**

Casusregie:
casusregisseur

Procesregie:
sociaal domein

Overleg met:
Eerstelijns zorg, specialisten,
Veilig Thuis

Operationeel verantwoordelijke:
management van teams

Bestuurlijk verantwoordelijke:
wethouder

**AVE 3:
NAAST ZORGEN IS SPRAKE
VAN ONVEILIGHEID**

Casusregie:
casusregisseur

Procesregie:
procesregisseur ZV of lokaal

Overleg met:
zorg, veiligheid, betrokken partijen

Operationeel verantwoordelijke:
management partijen

Bestuurlijk verantwoordelijke:
wethouder / burgemeester

**AVE 4:
ER IS OF DREIGT
MAATSCHAPPELIJKE ONRUST**

Casusregie:
Wordt aangewezen vanuit procesregie

Procesregie:
Zorg- en veiligheidshuis/AOV'er

Overleg met:
driehoek

Operationeel verantwoordelijke:
management team veiligheid

Bestuurlijk verantwoordelijke:
burgemeester

Evaluëren en op- of afschalen

Evaluëren en op- of afschalen

Evaluëren en op- of afschalen

zelfregie

zorg

zorg & veiligheid

veiligheid

Procesregie in de praktijk

- Weging van de casus
- Informatie ophalen
- Perspectiefoverleg inplannen
- Plan van aanpak maken en casusregie beleggen
- Monitoring

Toepassing op de casus

Stappen

- Afweging (dreiging op escalatie/onveiligheid)
- Verrijken (privacy afspraken)

Eerste beeld

- Gezin bestaat uit Justin, Tamara, Daan (12jr) en Esmee (6jr)
- Justin is bekend bij de Politie
- Wijkfunctionarissen zijn niet meer betrokken, wel geweest voor de inzet van verslavingszorg i.v.m. problematisch alcoholgebruik van Tamara.
- Niet eerder in beeld geweest bij OOV, handhaving en Buurtzorg Jong

Perspectief overleg

- Politie, Buurtzorg Jong, wijkfunctionaris en ouders

Aanpak onbegrepen gedrag

Personen met

- een psychiatrische aandoening,
- verslaving en/of
- andere gedragsproblematiek

zijn soms de grip op het leven (tijdelijk) kwijt en kunnen dan verward of onbegrepen gedrag vertonen. Dit kan leiden tot ongemak of gevoelens van onveiligheid bij omstanders of omwonenden.

Men schakelt dan vaak de politie in, ook al er niet per se een onveilige situatie of strafbaar gedrag is. De politie is niet in alle gevallen nodig of zelfs helpend.

Dus weten de politie en andere betrokken partijen elkaar goed te vinden. Samen bepalen ze wat de persoon met verward of onbegrepen gedrag nu echt kan helpen.

De wijkfunctionaris

verbindingsschakel tussen buurtbewoners en partijen in het sociaal, zorg- en veiligheidsdomein:

- aanspreekpunt voor hen die zich zorgen maken over inwoners met verward of onbegrepen gedrag;
- begeleidt deze inwoners naar passende zorg en ondersteuning, gericht op het terugpakken van de regie op het eigen leven;
- voorkomt escalaties van problemen en overlast;
- biedt advies en ondersteuning aan professionals van ketenpartners

De inzet van de wijkfunctionaris is

- in principe tijdelijk en kortdurend
- geen vervanging voor reguliere vormen van hulp

Samenspel met meldpunt niet-acuut

Landelijk Meldpunt Zorgwekkend Gedrag **0800-1205**.

- procesregisseur (waar nodig) de schakel in de keten
- kwetsbare personen toeleiden naar passende zorg, gericht op het herstel van de zelfregie.
- professionals én inwoners kunnen bellen

Vereist:

- een goede 'backoffice'.
- samenwerking met alle partners
- opvolging van de hulp middels wijkfunctionarissen

Toepassing op de casus

- Wijkfunctionaris onderzoekt met Justin hoe hij meer in balans kan komen. Al dan niet met specialistische inzet.

Justin kiest ervoor om

- 4x9u te gaan werken, hij is zo op woensdag vrij
- een oud hobby (boksen) op te pakken

Het gezin krijgt tijdelijk huishoudelijke hulp om zo het huishouden even te ontlasten om te werken aan de uitdagingen.

Ketensamenwerking jeugd

Wij zijn er voor onze jeugd en gezinnen. We richten ons op:

- een gezonde ontwikkeling
- het bieden van perspectief werken
- ook als er sprake is van onveiligheid

Recent zijn afspraken vastgelegd

- Werkprocessen (inclusief gegevensdeling)
- Procesoverleg
- Outreachend samenwerkingsverband
- Perspectiefoverleg

Oude IJsselstreek steekt in op doorontwikkeling van de ketenaanpak

- preventie (voorkomen van beschermingsmaatregelen)
- verhogen kwaliteit (verklarende analyse)
- ketensamenwerking (gefaseerd samenwerken aan veiligheid)

Toekomstscenario

Na verschillende onderzoek komen we tot de conclusie:

Het systeem voor de bescherming van jeugd en volwassenen is **complex en knelt**:

- bij onveiligheid krijgen jeugd en volwassenen **onvoldoende tijdige en passende hulp**.
- professionals werken in een **estafette**model na elkaar,
- de **gestapelde problemen** van gezinnen en huishoudens worden gefragmenteerd aangepakt.
- problemen worden nog onvoldoende vanuit een gedeelde verantwoordelijkheid en in samenhang tot elkaar opgelost.
- Inwoners voelen zich daardoor **onvoldoende gehoord**.

Al deze factoren vragen om innovatie, een andere manier van werken = **Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming**.

Toekomstscenario
kind- en gezinsbescherming

gemeente
Oude IJsselstreek

Uitgangspunten toekomstscenario

- Vraagt verandering van **alle ketenpartners**
- Werken vanuit **teammodel** met/voor het gezin/huishouden,
- Samen het feitenonderzoek en de **veiligheidsanalyse** maken,
- Samenwerken met **vaste gezichten**

De huidige (wettelijke) kaders maximaal benutten, zodat men echt....

- in samenwerking naar de gezinnen toe gaat,
- het gesprek aangaat over de, echt duurzaam borgen van, veiligheid
- zoveel mogelijk in vrijwilligheid werkt en inwoners zelf regie houden

Doen wat nodig en mogelijk is om de veiligheid voor iedereen (in afhankelijkheidsrelatie) dus van 0-100 te herstellen.

Toekomstscenario
kind- en gezinsbescherming

gemeente
Oude IJsselstreek

Team Ulft en omstreken

Team Terborg en omstreken

Team Varsseveld en omstreken

Eerst buurten, dan zorgen

Buurtzorg Jong is het lokale team voor jeugd in de Oude IJsselstreek biedt vrijwillige hulp aan jeugd/jongeren en gezin met vragen/ problemen/ zorgen en kan waar nodig kunnen specialistische jeugdhulp inzetten

- ♥ Eerst buurten, dan zorgen
- ☕ Echt doen wat nodig is
- 💡 Simpel
- 👍 Problemen hebben is geen probleem
- 👥 Gelijkwaardig en in onderling vertrouwen
- 🎯 In de buurt en samen met de buurt

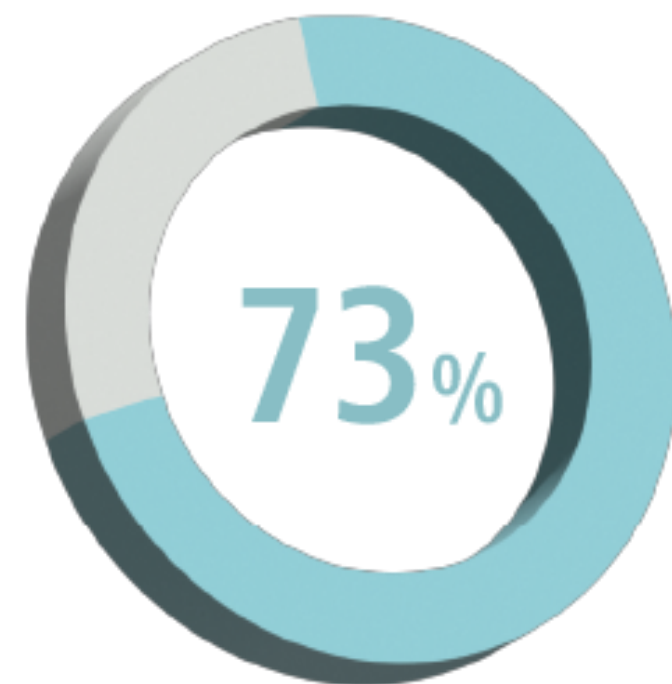
Veiligheidsplannen

Met 84 gezinnen (12%) maakten we veiligheidsafspraken om de veiligheid te versterken en te monitoren. In 2021 waren dit er 62 (11%).

Jeugdbeschermingstafels (JBT)

Voor 26 (3%) gezinnen hebben we een JBT geïnitieerd om samen met het gezin en de Raad voor de Kinderbescherming te bespreken hoe de veiligheid voor de kinderen kan worden verbeterd. Dit zijn er evenveel als in 2021 (26 of 5% van het totaal).

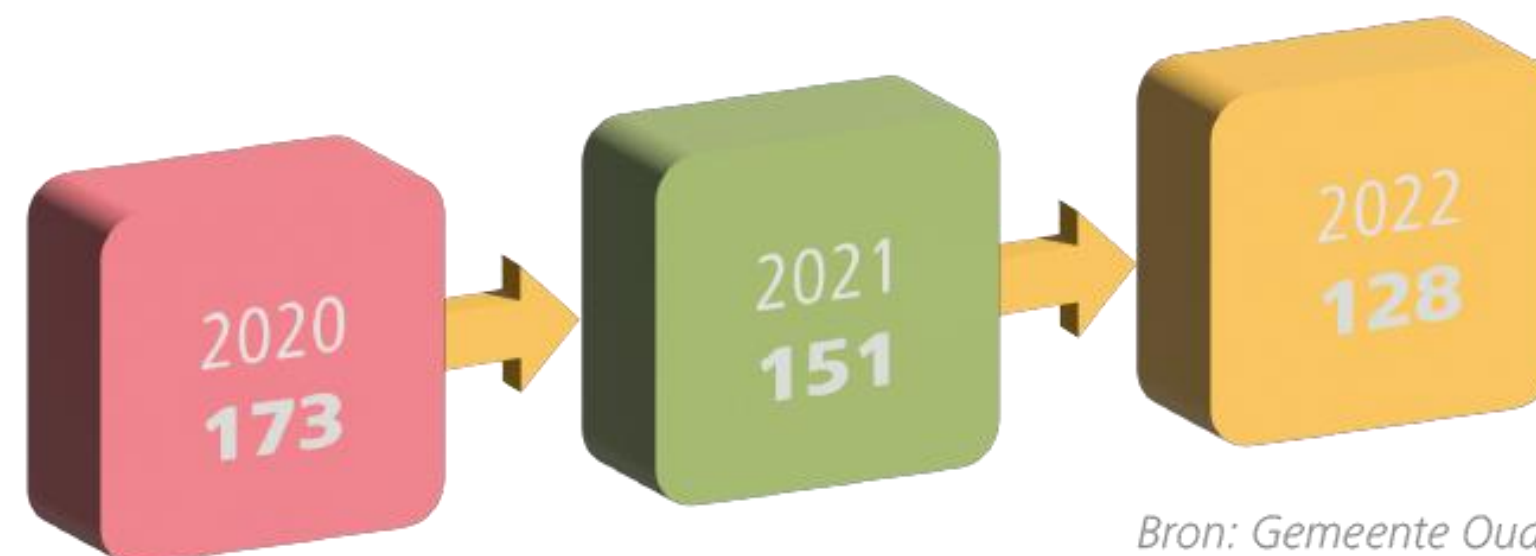
Onderzoek Raad voor de Kinderbescherming (RvdK)

In 73% van de gevallen dat een JBT werd georganiseerd leidde dit tot een onderzoek door de RvdK. Met de overige gezinnen werden nieuwe afspraken gemaakt om de veiligheid met hulp van Buurtzorg Jong te verbeteren.

BUURTZORG JONG

Aantal Jeugdbeschermingsmaatregelen in Oude IJsselstreek:

Bron: Gemeente Oude IJsselstreek

Toepassing op de casus

Perspectiefoverleg

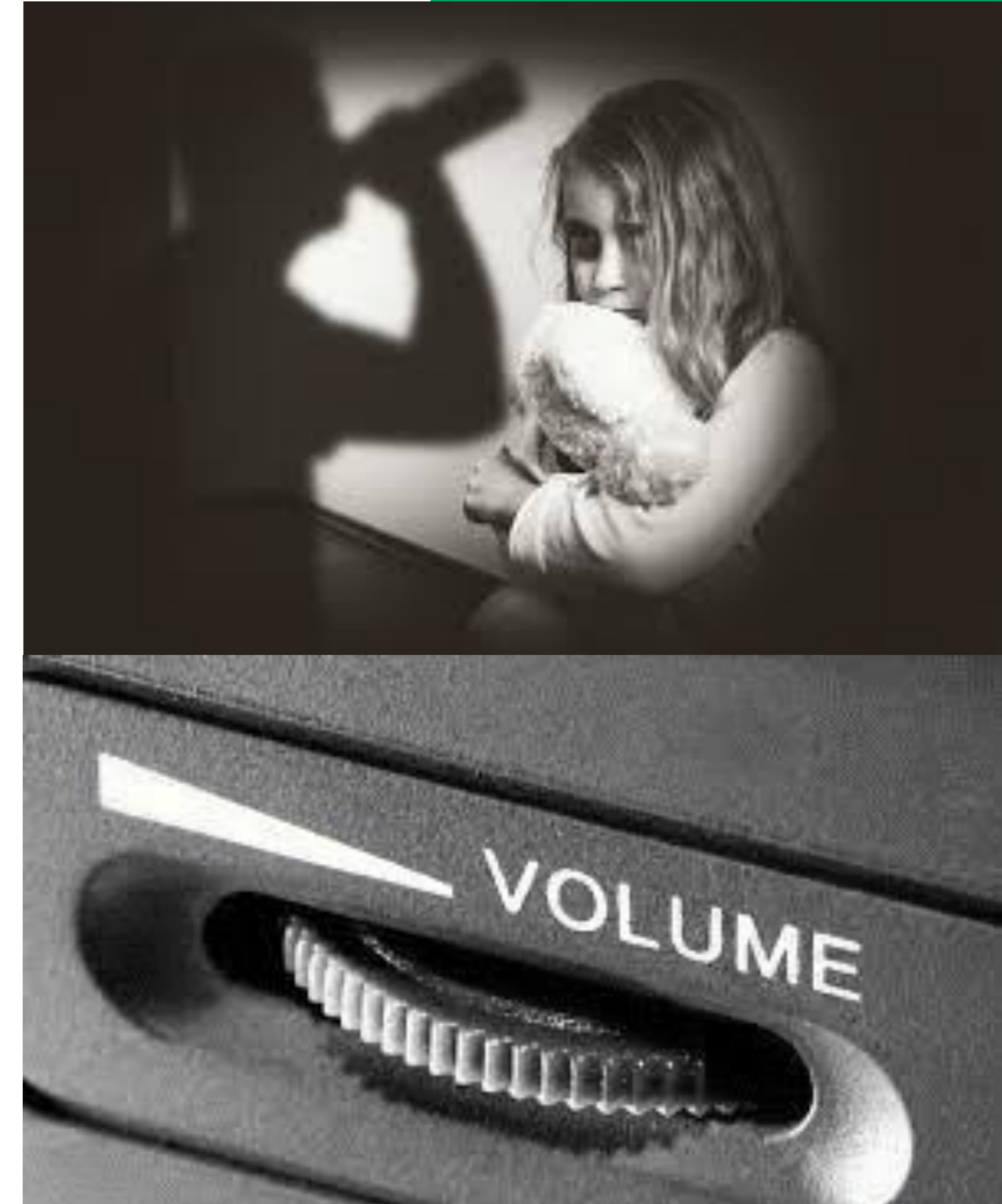
- onduidelijk of de opvoedsituatie voldoende veilig is.
- Justin en Tamara geven toestemming voor een veiligheidstaxatie (CARE).

Eerst buurten dan zorgen

- Uit de taxatie blijkt intergenerationale problematiek en voldoende motivatie
- Tamara ervaart prestatiedruk en verwacht te veel van de kinderen
- Justin is opgefokt, gestrest, hij maakt zich zorgen om Tamara

Aanpak Buurtzorg Jong

- Samen met opa en oma (ouders van Justin), de school en de voetbalcoach van Daan maken ze een veiligheidsplan.
- Daan wordt uitgenodigd voor de activiteiten van het Jongerenwerk
- leerkracht, sportcoach en jongerenwerkers vormen het vangnet
- Jeugd- en gezinswerker praat met ouders over rust en regelmaat
- Elke twee maanden is er overleg om de afspraken rondom de veiligheid te evalueren.

Terugkoppeling

Wat is blijven hangen?
Wat heeft indruk gemaakt?

Bestuurlijke complexiteit (zeker bij een calamiteit)

De bestuursreflex

- Emotionele reacties
 - waarbij de context verloren gaat
 - maatschappelijke verbolgenheid,
 - stoere woorden, roepen om harder ingrijpen, vaak tegen beter weten in

Risico-regel-reflex

- Dit nooit meer!
- Beloven dat er nieuwe regels komen (gelden in alle gevallen), om slechts een uitzonderlijke situatie te vermijden

Maatschappelijk effect

- meer repressie, minder perspectief, weinig duurzame oplossingen, meer administratie, hogere kosten en het in stand houden van de maakbaarheids-gedachten

Bestuurlijke complexiteit (zeker bij een calamiteit)

Wat dan wel

- verdriet/verslagenheid mag, zeker bij een calamiteit
- voorkom beloften, **koesteren geduld** om te (laten) onderzoeken wat er precies is gebeurd, laat de inspectie zijn werk doen
- geef aan dat je **kritisch kijkt** naar het systeem en de knelpunten. Besef ook dat elk systeem voor en nadelen heeft, maar dat er **ruimte moet blijven voor professionals** om per situatie te bepalen wat 'echt nodig is'.
- besef dat hoe goed de zorg ook is georganiseerd (wereldwijd doen we het echt heel goed), **calamiteiten (blijven) gebeuren** ook in de toekomst

Met de kennis van nu

Welke van jouw voorgestelde acties (begin van de avond) komen overeen met gezette stappen in de casus?

- Waarom wel/ waarom niet?

Herken je iets van de bestuursreflex of de risico-regelreflex?

Dank u wel!